

Hur kan KLM hjälpa Ukraina?

Ända sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 har vi sett en stor vilja från våra medlemmar att bidra med stöd. Bara under 2025 har vi fått in 125 tkr i gåvor örönmärkta för arbetet i Ukraina. Två av våra medlemmar har i samband med jämna födelsedagar gjort insamlingar till detta ändamål. Dessa medel har bokstavligen varit guld värda. De har gett oss möjligheten att bland annat kunna bidra med stöd till vänföreningen CMAUs (Christian Medical Association of Ukraine) logistikcentrum i Lviv, betalning för transporten av ett lastbil full med sårvårdsprodukter från Essity och stöd till en retreathelg för kristna läkare med familjer i Boryslav i september 2025.

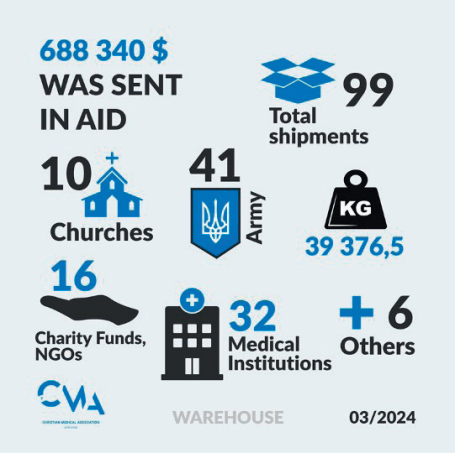

Bakgrund

Vid ICMDAs europamöte i Köpenhamn 2010 beslutades att KLM Sverige skulle ha motsvarigheten i Ukraina, CMAU, som vänförening. I början bestod kontakten mest i att vi under flera år deltog som föreläsare vid den årliga konferensen för internationella kristna läkarstudenter. Dessa roterade mellan universitetsorterna och samlade 6-700 deltagare vardera. Oktober 2016 var konferensen i Ivano-Frankivsk. På torget i centrum fanns en annons "Stop Putins War in Ukraine" och på staden kunde man se affischer med bilder på stupade soldater. Ukraina har alltid hedrat sina stupade.

CMAU

CMAU har sedan den fullskaliga invasionen under ledning av den unge läkaren Rudolph Myhovych vuxit i både medlemsantal och åtaganden. Man har idag mellan 4-500 medlemmar och har utvecklats till en av de största förmedlarna av medicinsk utrustning och läkemedel i Ukraina.

Särskilt från England och Taiwan har man erhållit stora volymer medicinsk utrustning och läkemedel, men även från Apotea i Sverige. CMAU når ut dit inga andra når. Under bombningarna av Mariopol drog sig de stora organisationerna tillbaka, men CMAUs chaufförer fortsatte sina transporter dit med livet som insats.

Medchangers

I oktober 2024 hade CMAU sin första nationella konferens sedan 2019, tidigare förhindrade av såväl Covid-pandemin som den fullskaliga ryska invasionen. Konferensen hölls i baptistkyrkan i Irpin, staden några mil norr om Kyiv dit den ryska invasionsstyrkan nådde som längst i mars 2022

innan de slogs tillbaka av ukrainska trupper. Bilden ovan visar "bilkyrkogården" utanför Irpin. På konferensen lanserades begreppet "Medchangers". Det står för viljan att reformera den ukrainska sjukvården, bort från det ryska arvet med hierarkier, korruption, nepotism och låg människosyn till en mer kristen humanistisk människosyn som i den västerländska sjukvården. Det tragiska faktum att ryssarna sedan invasionens start förstört närmare 2000 sjukvårdsinrättningar ger också möjligheten att bygga upp något nytt, "Medchangers".

KLM och Ukraina

Även om Rysslands invasion skulle upphöra idag kommer behoven av hjälp att kvarstå under många år framöver. Vad kan vi i KLM bidra med?

Handkassa och medicinska ryggsäckar:

Att KLM har en "handkassa" för "brandkårsutryckningar" har visat sig ovärderligt, så penninggåvor är ett sätt att hjälpa. Ett annat är att fortsätta bidra till de ryggsäckar för militärt akutvårdsbruk som Apotea skickar och som KLM varit med att ta

fram. Dessa skickas till CMAU i Lviv som i sin tur förmedlar ryggsäckarna till militära enheter vid fronten. I december skickades ytterligare 250 ryggsäckar, totalt 1000, från Apotea. I genomsnitt beräknas varje ryggsäck rädda 7 liv, så totalt motsvarar det 7000 räddade liv. Se Apoteas hemsida.

I samband med att ryggsäck nr 1000 skickades från Apotea fick Lars Ljungström från KLM träffa Ukrainas ambassadör, Svitlana Zalishchuk, och Apoteas vd Pär Swärdson.

CMAU listar påsin hemsida 6 fokusområden man arbetar med och som vi till stora delar kan vara med och stötta (se cmaukraine.com/projects).

- 1. Educare – we form a culture of lifelong learning and a career mentoring among Ukrainian doctors.
- 2. Ukrainian Pocus Society - Training courses for ultrasound diagnosis.
- 3. Burn Care Alliance - Providing artificial skin to hospitals and training burn specialists.
- 4. Mobile Care - Medical aid for regions in need and frontline zones.
- 5. Save a Life - Providing trainings in tactical medicine and pre-medical care.
- 6. Warehouse - Sourcing hospitals with medical equipment and medicines.

Educare - Utbildning i Ukraina eller utanför Ukraina.

- Åk till Ukraina och undervisa på plats. Undervisa ukrainska läkare eller läkarstudenter. Undervisa genom föreläsningar eller praktiskt arbete. Berätta vad Du har för specialområden och hur länge Du kan stanna, om Du kommer ensam eller tillsammans med någon.
- Bjud in en eller flera ukrainska doktorer till specialistkurser eller individuell träning i Sverige under en-två-tre veckor.
- Upprätthåll kontakten framöver och följ deras utveckling.

Pocus – Undervisning i att använda bärbart ultraljud

När många sjukvårdsinrättningar förstörts och elransonering kan vara flera timmar är möjligheten till radiologi många gånger begränsad. Då kan portabel ultraljudsdiagnostik vara till god hjälp. CMAU erbjuder introduktionskurser, ofta som helgkurser, vilka är mycket populära. Har Du särskilda kunskaper i ultraljudsdiagnostik och vill dela med Dig blir Du välkommen med öppna armar.

Burn Care Alliance

Det finns 24 centra i Ukraina där man tar hand om svårt brännskadade patienter, främst soldater, men även civila. Multiresistent infektioner är ett gigantiskt problem. Här behövs utbildning på plats, inte minst i hygienrutiner och antibiotikaanvändning!

Mobile Care – mobila sjukvårdsgrupper.

Tre utländska doktorer åker tillsammans med 2-3 ukrainska doktorer och 2-3 läkarstudenter som är med och tolkar, till mindre samhällen som saknar tillgång till fungerande sjukvård och erbjuder gratis konsultationer. Man tillbringar 2-3 dagar på varje plats och utgår ofta från någon kyrka eller skola. Grundkonceptet är att man under en vecka besöker 3 olika platser innan man åker hem, men det går att förlänga. Se särskild bilaga på KLMs hemsida, kristnalakare.se.

Save a Life

Utbildning i akut omhändertagande av skadade, i första hand skadade civila. Ni som är certifierade utbildare i ATLS är mycket eftertraktade.

Warehouse

Se nästa sida

Viktor Mish är infektionsläkare i Chortkiv i nordvästra Ukraina. Ultraljudsapparaten är oumbärlig för honom i det dagliga arbetet. När hans apparat gick sönder hade han inte råd att köpa en ny, men Erik Ullemark, kardiolog i Skövde, donerade generöst sin privata apparat till honom. Den delar nu Viktor med sina kollegor.

Warehouse

Warehouse är "hjärtat" i CMAUs arbete. Härifrån utgår och samordnas mycket av CMAUs hjälpverksamhet. Många är villiga att skänka, men tänker inte alltid på att det man skänker måste tas om hand, vilket kräver lokaler, personal och transporter, vilket skall finansieras. Tidigare stod en svensk kristen mission för kostnaderna men sedan sommaren 2024 en svensk företagare som förlagt en del av sin tillverkning och mjukvaruutveckling till Ukraina för att stötta landet ekonomiskt.

- I Lviv har CMAU två lokaler där man tar emot sändningar från utlandet, en där främst läkemedel tas om hand, packas, sorteras och skickas vidare enligt de beställningar man får in. Skickas till hela landet, till såväl civila som militärer.
- I den andra lokaler tar man främst hand om medicinsk utrustning.

Antibiotikaresistens

Ukrainas Ministry of Health listar antibiotikaresistens som det största medicinska hotet mot folkhälsan, ett hot som kommer att kvarstå lång tid. Till detta finns historiska orsaker, såsom försäljning av antibiotika över disk på apoteken, provision till läkare för deras förskrivning, gratis intravenösa antibiotika på sjukhus, överanvändning av antibiotika, långa behandlingstider och mycket mer. Vad gäller hygienrutiner behövs en genomgripande omorganisation. Inom detta stora område finns mycket att göra för den som har tid och möjligheter att hjälpa till. Svenska Folkhälsomyndigheten sjösatte i september 2025 ett projekt som går

ut på att arbeta tillsammans med Ukrainas sjukvård. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter->

[och-press/nyhetsarkiv/2025/september/svenskt-stod-till-ukraina-i-arbetet-mot-antibiotikaresistens/](https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2025/september/svenskt-stod-till-ukraina-i-arbetet-mot-antibiotikaresistens/).

Resor och kostnader

Resor till Ukraina görs enklast genom direktflyg till antingen Warszawa eller Krakow. Därifrån reser man med bil 4-6 timmar till ukrainska gränsen och sedan 1,5 timma till Lviv. Från Lviv åker man antingen bil eller tåg. I den västra delen av Ukraina är risken att utsättas för beskjutning mycket liten. Man bor på bra hotell för cirka 500 kr/natt. Lokalvaluta behövs inte. I princip alla betalningar kan göras med kort, men några USD kan vara bra att ha. Eluttag är som i Sverige, ingen adapt-

er behövs. Det finns god tillgång till Internet. Flertalet svenska mobilabonnemang kan användas i Ukraina. En resa på 10-12 dagar kostar mellan 10-15 tkr. Vi räknar med att flertalet klarar den utgiften själva, men önskar man ekonomiskt stöd kan man kontakta KLM.

Frågor?

Kontakta Lars Ljungström, infektionsläkare i Skövde.
Mail: ljungstrom.lars@gmail.com
Telefon: +46-(0)76-100 49 30.

Kontakt KLM

ordforande@kristnalakare.se
BG 5033-2857
Swish 123 962 93 50
Tidskriften Ars Medicina utkommer 3-4 ggr/år
Hemsida: www.kristnalakare.se

